AQUELL DIA ERA DILLUNS

RAMON FONT

A la Maria Lluïsa. I a l'Oriol i

la Cate, en Jordi i en Ferran.

Per tot. I per sempre.

Amb mi entrareu en la dansa,
i perdéreu del món l'esperança.
(Antiga inscripció al convent de
Santa Eulàlia de Pamplona)

Nemini parco qui vivit in orbe.
(De la tradició medieval)

No tinc a ningú a excepció de tu
que, com bé saps, m'has traït...
I em sento un home que haurà de viure
amb el seu dolor,
amb el dolor i amb la tristesa.
("Gelosia", Adriano Celentano)

Caminar amb tu,
m'agradava caminar amb tu,
no importava a quin lloc
ens portessin els camins...
Fins sempre, amiga meva,
va ser una sort trobar-te.
("Andar contigo", Sicus Carbonell)

PRIMERA PART

I

Aquell dia era dilluns. Era un dilluns de mitjan març, quan prop de les nou del vespre va sonar el telèfon. Estava sol a casa, l'Alexandra encara no havia tornat, així que, malgrat la mandra, no vaig tenir altre remei que agafar-lo.

—Digui'm —vaig preguntar en to lacònic i afectat al despenjar l'auricular.

—Joan, sóc en Jacques. —"En Jacques", vaig pensar. Quina sorpresa. Feia anys que no sabia res d'ell. En Jacques era un vell amic, un amic de joventut, amb el qual, durant un temps, havíem estat íntims. Era un tipus especial, simpàtic, extravertit, però sobretot, intercultural. Nascut a l'Alguer i criat a Perpinyà, havia passat la seva joventut a Barcelona, on ens vam conèixer, i des de feia anys, vivia a Washington i treballava com a reporter del National Geographic.

—Jacques, què passa? —vaig dir-li de manera amistosa.

—No passa res, Joan —va contestar-me—. Només que potser aviat ens veurem. He de venir a Catalunya. Coneixes Verges?

—Verges? No ho sé. A la meva edat, de verges, ja no se'n solen conèixer.

—No. No vull dir pas dones. Vull dir el poble.

—Ah, el poble —vaig fer amb entonació de sorpresa—. La veritat és que em sona, però no sé gaire bé on és.

—Sí, home, és un poble de Girona on per Setmana Santa fan una espècie de processó medieval amb esquelets vius i una espectacular dansa de la mort.

—Sí, sí. Ja ho sé—vaig dir fent-me l'entès, no fos cas que un simple reporter del National Geographic, apàtrida i desarrelat, em donés lliçons de la geografia i la història de la meva terra.

—Doncs hi he d'anar —va dir-me de sobte—. La revista m'ha encarregat fer un reportatge sobre la processó i la dansa de la mort. Què et sembla?

Què em sembla? Fatal, horrorós. Què vol que em sembli? Ara em dirà que vol que l'acompanyi, que li faci de guia. I jo ja no estic per aquestes coses. Hi va haver un temps que sí, que tot era anar a l'aventura. El temps en què ens vam conèixer, el temps que vam viure plegats. Però ara ja no és aquell temps. Ara les coses es fan d'una altra manera. Més pensades, més meditades. Ja no improvisem. D'avui per demà ja no fem el que no hem planificat amb setmanes d'antelació. Què vol aquest ara? Verges. Però si jo no sé ni on és Verges. Potser voldrà que fem com aquell dia, ja fa força anys, que es va presentar, ja no recordo ni d'on venia, amb l'obsessió de pujar al Pedraforca. I au, per no decebre en Jacques, tots cap al Pedraforca. Quin dia aquell! Encara recordo que després vaig passar una setmana amb cruiximents. En Jacques, com és en Jacques. "*Vull conèixer les meves arrels*", em deia sempre mentre érem a Barcelona. Perquè en Jacques sempre ha pensat que les seves arrels eren catalanes. "*Puigsegur és un nom ben català* —deia sempre—, *i encara que els meus pares em posessin Jacques, això és un simple accident*." I potser sí que tenia raó, no ho sé pas del cert. Els seus pares eren francesos, de la Catalunya Nord, això sí, i ell havia nascut a l'Alguer per un d'aquests atzars de la vida. El seu pare era director d'una important empresa de Montpeller i el van traslladar

provisionalment a una nova delegació que havien obert a l'Alguer, mentre la seva mare ja estava embarassada de tres mesos. I allí va néixer ell i s'hi va estar fins als cinc anys. Després un altre trasllat del seu pare el va portar a Perpinyà, on va viure fins als vint anys. I des d'aleshores, seguint la seva dèria o buscant les seves arrels —això mai ho vaig aconseguir esbrinar del tot— a Barcelona, on, per sort o per desgràcia, ens vam conèixer. Eren els anys del postfranquisme, quan Barcelona bullia. Bullia tant que fins feia por. Hi havia política per tots els racons. Hi havia cultura per tots els racons. Hi havia ganes de renéixer. Tot estava per fer i tot ho volíem fer, sense adonar-nos gaire que les coses no es fan mai individualment sinó col·lectivament. Però en aquells moments no s'estava per gaites. El que tenia una idea la volia portar endavant i prou. El que tenia una inquietud volia que es fes realitat i prou. I el que no sabia el que volia, seguia el corrent d'algun il·luminat. I en aquell ambient en Jacques es trobava com el peix a l'aigua. I jo també, per què no dir-ho. I l'Alexandra, i la Laura, la xicota d'en Jacques en aquells dies. Què se'n deu haver fet, de la Laura? Tots quatre ens vam fer un munt de vegades els carrers i les places del Barri Gòtic, el nostre espai natural, i llocs tan dispersos i diversos com la plaça del Sol, les Rambles o els tètrics carrers d'aquell Barri Xinés, que després va ser Ciutat Vella i que avui és el Raval. Aquells temps foren bons temps, no ho he pas de negar, però ara ja són passat. Ara la Laura qui sap on és, l'Alexandra i jo tenim una altra vida, i probablement aquell català estrany que parlava en Jacques avui ja no fa gràcia a ningú.

—I quan vindràs? —vaig preguntar-li amb cortesia però sense cap tipus d'emoció.

—Aviat, aviat. Potser d'aquí a uns quants dies. Tu, com ho tens?

“Com tinc el què?”, vaig interrogar-me a mi mateix. “Com tinc els negocis? Com tinc la vida familiar? Com tinc la salut? O potser vol dir com tinc la pròstata?”

—Com tinc el què? —vaig dir-li finalment.

—Com ho tens perquè vingui —va contestar-me—. Com ho tens per poder passar uns dies junts. Com abans, te’n recordes? Voltarem per Barcelona, tornarem a perdre les nits pel Barri Gòtic, ens acostarem fins al Montseny, i ens farem les corbes d’aquella carretera del Garraf, fins a Sitges. Què et sembla?

—Doncs mira, que a Sitges ara s’hi va per autopista —li vaig respondre gens entusiasmat.

—No hi fa res. L’antiga carretera encara hi deu ser, no?

—Sí, però ja no és el que era —vaig insistir, per desanimar-lo.

—Tant se val, l’important és que puguem tornar a estar junts uns quants dies.

El beneit no es donava per vençut. Les ganes que tenia jo de seguir la marxa que encara semblava conservar en Jacques. I l’Alexandra? Què diria l’Alexandra?

—Per cert —va seguir en Jacques —com està l’Alexandra?

—Bé, bé, molt bé. Ara no és a casa. No crec que trigui gaire.

—Encara és tan guapa?

—No ho sé. Em sembla que sí. —La pregunta em va agafar descol·locat. Què vol dir tan guapa? Tan guapa en relació amb qui? Tan guapa com quan?

—La teva dona sempre ha estat fantàstica. Mai te l’has merescut.

El que em faltava per escoltar. “De què va ara aquest? Serà fatxenda! No en té prou amb el seu mon que també vol pontificar sobre la vida dels altres?”,

vaig pensar. Però no li ho vaig dir, encara que ho hauria d'haver fet, i només li vaig replicar, crec que amb certa timidesa:

—Què vols dir?

—No, res. Només que és una dona excepcional i que per a mi la voldria. Però això ara ja no té cap importància. Anem al que anàvem.

"Com que no té cap importància? Com que la voldries per a tu? Què vols dir amb això? L'Alexandra és la meva dona. Ni se t'ocorri pensar en altra cosa. L'Alexandra, però tu què t'has cregut?"

—Escolta —va dir interrompent els meus pensaments—. Què et sembla si vinc la propera setmana? Això de Verges és aviat i jo hauria de ser-hi un pic abans per veure els assajos i els preparatius. Perquè el reportatge l'he de fer global. No només del dia de festa, sinó també de l'abans i el després.

—Com vulguis —vaig contestar-li, encara que no sé com, ja que en aquells moments seguia pensant en el que havia dit de l'Alexandra.

—Molt bé, doncs. Vindré dimarts de la propera setmana. Ja ho he mirat i hi ha un vol que arriba a Barcelona a les cinc de la tarda. No cal que em vinguis a buscar. Agafaré un taxi i a les sis quarts de set seré a casa vostra. Total, paga el Geographic. Et sembla bé?

—Eh..., ah, sí, sí, perfecte —li vaig contestar encara mig embabaiat.

—Doncs fins dimarts, adéu.

I em va penjar el telèfon. Què havia passat? Com havia anat tot? "Ha dit que dimarts de la propera setmana vindria a casa? I s'hi quedarà? Déu meu, què he fet! Què dirà l'Alexandra?"

II

El dimarts de l'altra setmana a dos quarts de set del vespre va sonar el timbre de la porta. Era en Jacques, segur. No podia ser ningú altre perquè tant l'Alexandra com jo érem a casa per esperar aquella trucada. Cap dels dos havíem anat a treballar aquella tarda i des de després de dinar estàvem posseïts per un neguit que, encara que mútuament no ens el confessàvem, el descobríem l'un a l'altre.

Aquell passat dilluns, després de la trucada d'en Jacques, tan bon punt l'Alexandra va arribar a casa, vaig fer-li cinc cèntims de la conversa. La veritat, i si he de ser sincer, li ho vaig explicar d'una manera un xic travada i inconnexa. Li ho vaig dir com si el que havia passat fos un incordi, un destorb. Com dient: "Mira ara aquest, de sobte té el capritx de venir i vol que tots ens posem a la seva disposició." Ho vaig plantejar de tal manera que la reacció més lògica hauria estat la de dir: "*Uf, quin pal! I ara què hem de fer?"* Però em va sorprendre que aquesta no fos la reacció de l'Alexandra. Ans al contrari, va semblar (va semblar? Per què he de mentir, la veritat és que ni tan sols ho va semblar) que se n'alegrava, que li feia goig el que li deia.

—Això és fantàstic —va dir de seguida—. Pot dormir a l'habitació de planxar.

—Però... —vaig intentar rebatre.

—Trauré la roba, l'endreçarem una mica i obrirem el sofà llit. En Jacques està acostumat a coses pitjors.

Dit i fet. L'endemà aquella habitació sempre plena d'andròmines semblava la d'un hotel de quatre estrelles. Tot sigui dit també, jo no vaig haver de fer res. Al vespre, quan vaig arribar a casa, l'Alexandra, amb una radiant satisfacció, va dir-me:

—Sorpresa!

I caram quina sorpresa. No sé com s'ho havia fet, ni d'on havia tret el temps, però havia recollit tota la roba que, de sempre, s'amuntegava per tots els racons de l'habitació, i no sé pas on l'havia desat. Havia recollit la fusta de planxar, la planxa, els esprais i tots els estris que fan al cas. Havia escombrat i fregat. Havia desplegat el sofà i l'havia convertit en un llit magnífic. Fins i tot havia decorat l'habitació amb tres pòsters de paisatges exòtics que jo no havia vist mai.

—Els he comprat avui. Em sembla que fan molt per a un tipus com en Jacques.

"Però què és això?", vaig pensar. "La meva dona muntant un envelat de festa major per a en Jacques ! On s'és vist!"

Però encara no s'havia acabat tot.

—I demà —va continuar ella— compraré una tauleta de nit i una lampadeta. Vaja, si et sembla bé. Així podrà tenir l'habitació completa.

"Si em sembla bé. Si em sembla bé què? Que comprés la maleïda tauleta o que ho fes per a en Jacques? Però què cony és això? Jo patint pensant que tu em retrauries no haver-li sabut dir que se n'anés a un hotel i ara resulta que no

només te n'alegres sinó que et desvius per complaure'l. Què passa aquí? Vols dir que n'hi ha per tant?"

—És fantàstic que vingui en Jacques, oi? —va tornar a repetir.

—Sí, és clar.

"Sí, és clar", vaig dir. Només vaig dir això. Com sempre. Per què deu ser que sempre dic el que he de dir i mai dic el que penso? Perquè si hagués dit el que pensava hauria d'haver dit que no. "Que vingui en Jacques no és fantàstic, és una merda. Encara no ha vingut i ja n'estic fart, d'en Jacques. Però què s'ha cregut aquest! Que es quedi on és. Aquí no hi fa cap falta. I si vol anar a Verges que hi vagi, que no crec pas que sent qui és i treballant per a qui treballa li faltin els contactes, però a casa meva no té per què estar-hi. Aquí ja som prous amb els que som". Però no ho vaig dir i només vaig dir que sí, que era fantàstic que en Jacques vingués.

I va venir, i tant que va venir. Aquell timbre de dos quarts de set de la tarda només podia ser ell. Era tan cert com certes són totes les coses irremeiables. Hi ho era perquè des d'aquell dilluns l'Alexandra havia portat una activitat frenètica. Per descomptat havia comprat la tauleta de nit i la lampadeta i havia netejat i endreçat la casa fins al punt que va arribar un moment en què, a mi, ja no em semblava que fos casa meva. Però el més inversemblant va ser la seva sobtada passió per Verges. O millor dit, per la passió de Verges. Quina passió la seva passió! Va comprar-se un parell de llibres, algunes revistes i es va dedicar a navegar frenèticament per Internet. Però el pitjor va ser el calvari al qual em va sotmetre durant tots aquells dies. Volia saber-ho tot de Verges i de la seva dansa de la mort, i per descomptat, cosa nova que esbrinava, descobriment que m'etzibava, tot i que a mi allò m'importava un rave. Encara

no érem Setmana Santa, però jo ja estava plenament immers en la setmana de dolor. Però, què li havia de dir? Se la veia tan il·lusionada i contenta que em sabia greu desfer-li l'encanteri. De fet feia temps que no l'havia vist així. Darrerament sempre estava molt mústia, gairebé sense esma. Semblava com si li manqués l'alè i d'alegria no anava gens sobrada. Per això, aquella nova actitud semblava força positiva, i encara que fos per en Jacques, què hi farem. Potser quan sigui aquí s'adonarà que no val pas tant la pena com es pensa i que comptat i debatut tampoc té res d'especial. Però, i si no fos així?

II

I no va ser així, i tant que no ho va ser. A dos quarts de set de la tarda d'aquell dimarts, quan va sonar el timbre i vaig obrir la porta, la figura d'en Jacques se'm va aparèixer fastuosa i radiant. Era, crec, un xic més gran que jo, però semblava molt més jove. Bronzejat, mitja cabellera, atlètic, aspecte bohemi. I guapo. Maleït Jacques! He de reconèixer que aquell bandarra era guapo. I amb el seu posat mig aventurer, mig intel·lectual, semblava l'home ideal per enlluernar dones maduretes. I com que estic segur que ho sabia, gaudia amb la seva imatge i amb aquell personatge trapella que s'havia muntat. Se'l veia cofoi d'ell mateix.

—Joan! —va exclamar tan bon punt vaig obrir la porta, tot llançant-se'm al damunt i sense donar-me temps ni per apartar-me, com hauria d'haver fet. Perquè si ho hagués fet, he de confessar que hauria estat graciós veure com s'espinyava els morros a terra. Però no, com que no em vaig poder apartar, va caure damunt meu com un ós i em va abraçar també com un ós. No vaig poder dir res fins que no va deixar d'estrènyer-me i de donar-me cops a l'espatlla. Finalment, quan va parar la pressió i les galtes es van separar cinquanta centímetres, li vaig ventar d'una manera volgudament freda i distant:

—Hola, Jacques.

“Hola, Jacques”, només vaig dir, mentre darrere meu sentia els crits histèrics (o així m’ho va semblar) de l’Alexandra, que no parava de repetir “Jacques! Jacques! Jacques!”

Aquells crits em van fer adonar que, ja d’antuvi, tenia la batalla perduda, si és que, de fet, hi havia batalla a l’exterior i no només al meu interior, perquè l’Alexandra no semblava pas que copsés cap guerra. En Jacques era l’home del dia i a jutjar pel que va venir després, semblava que també havia de ser l’alegria de la casa. Ja no hi havia res a fer. En Jacques era a casa meva i l’Alexandra l’aclamava amb desmesurat entusiasme, i davant d’aquesta situació no em quedava cap altra opció que deixar el camí lliure. I ho vaig fer, i tant que ho vaig fer. Però ho vaig fer amb un gest ple de dignitat, amb una passa lateral a l’esquerra. No a la dreta, sinó l’esquerra, que en quedi constància. I tot sense descompassar gens ni gota la figura. Així, erecte, rígid, recte, com si m’hagués empassat una escombra. Un gest suau però enèrgic alhora. I el camí va quedar lliure.

—Jacques, Jacques.

—Alexandra, Alexandra.

I petons i vinga petons. I abraçades. I rialles. I..., i jo què sé, perquè davant de tanta efusió vaig optar per girar cua i asseure’m al sofà, tot esperant que s’acabés aquella lamentable escena de despropòsits que semblava no tenir fi.

—Però vine, no et quedis aquí palplantat —li va dir l’Alexandra—. Passa, vine a seure, que després de tant de temps que fa que no ens veiem, ens has d’explicar un munt de coses.

I va venir a seure, i encara bo que l’Alexandra ho va fer al meu costat, al sofà, mentre que en Jacques s’acomodava a la butaca.

—Quant fa que no ens veiem? —va preguntar l'Alexandra com qui no vol la cosa.

—Gairebé set anys. Des d'aquella excursió al Pedraforca.

—Sí, sí, és veritat. Fa set anys —va fer l'Alexandra—. Quina memòria que tens.

—De les coses bones, sempre me'n recordo. I estar amb tu, bé, amb vosaltres, sempre és una data per recordar.

—Jacques, per déu, que em faràs posar vermella.

—No, si és veritat. Ja saps que m'agrada molt venir a Catalunya. Però, sobretot, m'agrada fer-ho per poder estar amb vosaltres.

Sembla que no vol perdre el temps. Directe al gra. Si els deixo continuar, amb tant de gra acabaran fent un paller. Val més que digui alguna cosa.

—I doncs, Jacques, quins plans tens?

—Bé, no gaire concrets. Com vaig dir-te per telèfon he vingut a fer un reportatge sobre la processó i la dansa de la mort de Verges que es fa el Dijous Sant. És a dir, ben aviat. Voldria anar-hi demà o demà passat per parlar amb els contactes que ja tinc fets, veure la gent, preparar el terreny, fer una ullada als escenaris i deixar-ho tot a punt per anar-hi després tres o quatre dies abans de l'escenificació i fer fotografies dels preparatius, els assajos i naturalment del dia de la representació.

—Que bé! — va dir, o més ben dit encara, va cridar l'Alexandra—. Nosaltres t'hi acompanyarem. Per Setmana Santa estem de vacances.

"Ja està, ja han acabat d'embolicar la troca. S'ha acabat la tranquil·litat. Ja tenim programades les vacances de Setmana Santa. Ja no cal que hi pensi

més, en el que hem de fer. No, però si això ja m'ho podia esperar. Tots a la seva disposició, *monsieur* Jacques."

—I no pensis ni per un moment d'anar a un hotel. T'hem preparat una habitació aquí, a casa. No és gran cosa, però segur que t'hi trobaràs bé. Vine, vine, ja ho veuràs.

Dit i fet. L'Alexandra es va aixecar d'un bot, va agafar en Jacques de la mà i materialment el va arrossegar fins a "*la seva habitació*". Jo no em vaig moure. "Ja s'ho faran", vaig pensar, tot adonant-me que la meva opinió no valia per a res. De fet, ni me l'havien demanat. Però tant se val, com sempre, tot serà com vulgui l'Alexandra. Al cap i a la fi és ella qui ho ha engrescat tot. Anirem de vacances a Verges i acompanyarem en Jacques on vulgui. Només faltaria.

IV

Aquella nit, més que dormir, em vaig fer l'adormit. L'Alexandra tampoc dormia. La sentia neguitosa, donant voltes al llit, i vaig pensar que si s'adonava que jo tampoc dormia començaria amb la xerrameca, i no en tenia cap ganes. De fet ja n'havia tingut prou amb la que vaig haver d'aguantar durant el sopar i a la llarga sobretaula que va venir després, que semblava no tenir final. I aquesta vegada encara sort d'en Jacques, també ho he de dir, que arribat un punt, va remuguejar que estava molt cansat, que si el viatge, que si el canvi d'horari, que si el *jet-lag*, i que si no ens sabia greu, ja seguiríem demà. Sort, perquè si no, potser hauríem vist clarejar asseguts al volt de la taula, al fil de les infinites preguntes que l'Alexandra no parava de fer. Però d'on les treia, tantes preguntes? Semblava que estigués preparant una tesi doctoral sobre la vida d'en Jacques, que no nego que sigui distreta, inclús a voltes interessant, però no n'hi ha per tant. Que hagi estat per mig món forma part de la seva feina, i ja se sap, la feina és la feina. Jo no he de viatjar mai per feina, però em sembla que és millor així. I a més, quan viatges d'aquesta manera, fet un viatge fets tots. Com a casa, enlloc!

—Però què dius ? —va esventar-me l'Alexandra quan se'm va ocórrer dir això en mig de la conversa—. No saps del que parles. Viatjar com ho fa en

Jacques és ben diferent de viatjar com ho fan els executius de les empreses. Ell és del National Geographic, i els seus viatges són una altra cosa.

"Ja hi som! Però què tenen aquests paios? Una feina sempre és una feina, t'ho miris com t'ho miris." Però això només ho vaig pensar. Si ho hagués dit, l'Alexandra m'hauria fulminat allà mateix. Així que a partir d'aleshores vaig optar per un prudent silenci, no fos cas que la situació se m'escapés de les mans. I vaig anar escoltant (és un dir, perquè alguns cops, de tan abstret que estava, no sentia gairebé ni el que deien) durant tota aquella inacabable vetllada.

I si jo no vaig dormir aquella nit, qui sí que ho va fer, i de quina manera, va ser en Jacques. Els seus roncs es devien sentir per tot l'edifici. "Ja veurem què ens dirà demà el porter", vaig pensar. "O el veí. Si també han passat la nit del lloro per culpa d'en Jacques, convocaran una reunió extraordinària de la comunitat de propietaris i ens faran emplomar les parets. O ens obligaran a fer fora en Jacques. Genial! Això sí que seria genial. Tindríem l'excusa òptima per perdre'l de vista. Però no, segur que no passarà, aquestes coses no passen mai. Llàstima."

I mentre les hores d'aquella nit anaven passant amb lentitud (que lentes que són les hores de la nit quan no pots dormir), jo no parava de pensar en el que ens havia caigut al damunt. L'intrús d'en Jacques, en un tres i no res, ens havia canviat la vida. Nosaltres, tan assossegats que érem, de sobte ens veiem ficats en un ritme de vida diferent, dins d'un torb que ens feia anar d'un costat a l'altre sense aparent control. O potser era la meva imaginació? No, no ho era. L'Alexandra, des d'aquell dilluns, que no havia parat un moment, i jo, en mig d'aquell brogit, em trobava sense saber ben bé què fer. I ara fins semblava que

ja ho tenia tot planificat per als propers dies. Encara que, també s'ha de dir, a ella no semblava pas importar-li gaire tota aquella maror. No només no se la veia gens incòmoda sinó que, fins i tot, la veia més contenta del que era habitual, sobretot en els darrers temps.

—Perquè tu ja tens prou informació sobre Verges? —li va dir a en Jacques en un moment de la conversa d'aquella nit.

—Dona, sé una mica de què va tot, perquè m'ho vaig mirar quan em van encarregar el reportatge, i vaig establir els contactes pertinents, com sempre fem, però gaire, gaire, tampoc en tinc. Espero anar-ne recollint aquests dies mentre el preparo.

—Ca, no pateixis —va fer l'Alexandra—. Tinc tot el que s'ha de tenir perquè estiguis ben informat. Llibres, revistes, recerques d'Internet. Ja t'ho donaré tot, i si no tens ganes de llegir, ja t'ho explicaré. Aquests darrers dies m'ho he estat mirant amb profunditat. Saps què són els *manages*? No, oi? És que no hi ha gaires llocs on se'n diguin així. A la major part de contrades en diuen *manaies*, però a Verges són *manages*. Sí, home, sí, són els soldats romans de les processons.

—Interessant...

—Ho sé gairebé tot de la passió de Verges.

I tant que ho sabia. En puc donar fe perquè durant tota la setmana no havia parat d'atabalar-me amb la maleïda passió.

—Mira, si et sembla demà començarem la feina.

"Com que començarem la feina? Ara tots serem del National Geographic? O potser només tu i ell?"

—Demà podem dinar plegats al restaurant de la cantonada, i mentre ho fem, començaré a explicar-te tot el que sé. I al vespre, que tindrem més temps, ho acabarem d'arrodonir. I el primer contacte amb Verges el pots fer demà passat. Jo t'hi acompanyaré. Trucaré a la feina i diré que estic malalta. Què et sembla?

—Doncs què vols que et digui. Si no t'és cap destorb, em faràs un favor. Una companyia com la teva sempre és de molt agrair.

"Bé per a tu, Jacques. Ja hem decidit. I a mi que em bombin. Potser jo no vull venir a dinar. O potser tinc altres plans per al vespre. Però ja està vist, amb mi ningú hi compta. També m'hauré de posar malalt demà passat? Ja m'ho direu, però em sembla que no. L'Alexandra ho ha dit ben clar: "*Jo t'hi acompanyaré*". No ha dit pas "*Nosaltres t'hi acompanyarem*". Ha dit "*Jo t'hi acompanyaré*". I aquesta primera persona del singular, naturalment, m'exclou a mi. I per acabar de reblar el clau, tu hi has posat la cullerada de la seva agradable companyia. El que s'ha de sentir. Doncs molt bé, si ha de ser així, vosaltres mateixos i que tingueu bon viatge. Bon viatge i barca nova."

I, com no podia ser d'altra manera, a les dues del migdia vam quedar per dinar plegats al restaurant de la cantonada. Sí, jo també, encara que no sé ben bé per què. Què hi pintava en mig de tot aquell estol de manages, d'esquelets i de túniques negres que m'havia dibuixat insistentment l'Alexandra? Res, segur. Però també vaig quedar per dinar amb ells, què havia de fer, si no, mentre en Jacques va dir que es quedaria dormint tot el matí. Volia recuperar el son perdut i adaptar-se al nostre horari. Pobre, se'l veia tan cansat! Gairebé em feia pena. "Però tu t'ho has buscat", vaig pensar. "Haver-te quedat a Washington, que aquí, pel que es veu, tres som multitud."

—Escolteu-me, si us sembla bé, al vespre m'agradaria anar a sopar a aquell restaurant del Barri Gòtic on anàvem sempre quan era aquí. Convido jo —va dir en Jacques abans de proposar que anéssim a dormir.

—Ui, sí, ja sé quin vols dir —va esclatar l'Alexandra—. Ho sento, però aquell restaurant ja no hi és. El van tancar. Fa molts anys d'allò. Ara hi ha una botiga de roba, em sembla.

"I tant si en fa. D'això sí que me'n recordo, veus ?. En deu fer més de vint. Aquest Jacques, com que és com el cul d'en Jaumet, es pensa que les coses han d'ésser eternes. Però no, noi, no ho són. En aquesta ciutat les coses han canviat molt i aquells restaurants (allò eren restaurants?), avui ja no es porten. I bo que sigui així, perquè si encara hi fos, déu n'hi do el sopar que faríem. El món d'ara és diferent, o és que encara no te n'has adonat?"

—No hi fa res. Anirem a un altre lloc, però convido jo.

"Només faltaria, perquè de gorra a costa nostra no et pensis que hi viuràs cada dia. Una mica està be, però massa..."

—Té, abans no me'n descuidi, la clau de casa.

"La clau de casa? Però d'on l'ha tret? Si no en tenim cap còpia."

—Ahir en vaig fer una còpia perquè així puguis tenir llibertat d'entrar i sortir quan vulguis.

"Esplèndid. Ja som un més a la família. En Jacques ja té la clau de casa. Què més li donarà?"

V

L'endemà tot va anar com l'Alexandra ho havia planificat. És a dir, molt bé per a ells i una insofrible pallissa per a mi. No he estat mai a Verges i, per tant, no he vist mai ni la seva passió ni la seva dansa de la mort, però de tant sentir-ne a parlar a l'Alexandra, si alguna vegada havia tingut ni que fos la més petita curiositat, ara se'm va esvair del tot. És més, odio Verges.

Vam dinar al restaurant de la cantonada, tal com l'Alexandra havia dit. Jo havia tingut un matí molt complicat al despatx i vaig arribar tard. No gaire, potser passaven vint o vint-i-cinc minuts de les dues, però com si res. Quan hi vaig fer cap, l'Alexandra era en plena dissertació sobre la geografia de Verges. Vaig sentir que parlava de la ciutat medieval, de la zona delimitada per la plaça Major, del carrer del Rec del Molí, el carrer Valls i el tram final del carrer dels Bous, una zona, deia, encerclada per muralles de les quals queden bones mostres a la plaça Major.

—Hola, Joan, t'estàvem esperant —va dir en Jacques tan bon punt em va veure arribar.

—Hola —només va dir l'Alexandra amb fredor, mentre continuava explicant que encara s'hi conservava una porta d'entrada al recinte i dues torres, una de quadrada dels segles XIII-XIV i una de circular dels segles XIV-XV.

—Hola —vaig fer jo, mentre l'Alexandra deia que hi ha carrers que encara conserven el regust medieval com els de Ribossa o el de l'Església, que menaven a la part oest de la muralla.

—Com t'ha anat? —em va dir en Jacques, que no semblava gens interessat en el que deia l'Alexandra.

—Bé, molt atrafegat, però bé —li vaig contestar mentre ella seguia explicant que al segle XII hi havia un castell, però que avui dia només queda un mur d'uns deu metres de llarg per cinc d'alt que és integrat a la paret posterior de la Casa de la Vila.

—I tu, què has fet? —li vaig preguntar com a cortesia.

—Dormir fins gairebé la una tocades —em va dir—. Necessitava recuperar hores de son. Ahir a la nit estava molt cansat. Aquests llargs viatges cada dia m'esgoten més. Deu ser que em faig gran.

"Ni que ho diguis", vaig pensar jo, "deu ser ben estressant, la teva feina. Sempre amunt i avall, ara em tombo ara m'aixeco, avui dormo i demà ja ho veurem. I després, quatre fotografies i feina feta. Déu n'hi do. Ja m'agradaria veure't fitxant cada dia, seguint horaris i normes estrictes i controlat des del començament fins al final. Això sí que és estressant. I a sobre per res. Perquè tu, quant deus guanyar? Segur que més que jo. Els bandarres sempre teniu sort."

—I tu, no vindràs demà a Verges? —va preguntar-me de sobte en Jacques.

—Jo... —vaig dubtar, tot mirant l'Alexandra i esperant que em fes alguna indicació—. No, no... —vaig balbucejar en veure que ella no s'immutava gens ni mica—. No, demà no puc, tinc molta feina. M'és impossible, ho sento. Però ja m'explicareu com us ha anat. —Això ho vaig dir mirant l'Alexandra, i més per

ella que no pas per en Jacques, però no es va donar per al·ludida i l'única resposta va ser la d'aquell beneit mig francès, mig americà i una mica català, que va dir:

—No pateixis, t'ho explicarem tot.

Tot, què vol dir tot? M'explicareu on és Verges, el bonic que és el poble, els indrets que heu conegut, inclús el que heu menjat. Això és tot, oi?

—Encara que —va continuar en Jacques— després del que m'està explicant l'Alexandra, potser ja quasi no ens cal anar a Verges.

—Què dius ara? —va fer ella—. I tant que ens cal anar-hi. Una cosa és el que jo et pugui dir i l'altra és la percepció directa. Les coses s'han de veure per fer-se'n una idea exacta.

Com li havia sortit de bé la frase! Ni que l'hagués estat preparant de fes temps. No hi havia pas cap altra possibilitat. S'hi havia d'anar. Més ben dit, hi havia d'anar.

—I tant, tens raó. No hi ha res com la percepció directa —va murmurar en Jacques—. I a més, hi ha el contacte amb la gent. He de parlar amb la gent d'allà. Amb l'alcalde, amb els organitzadors, amb els participants. Per cert, qui ho organitza, tot això? —va preguntar dirigint-se a l'Alexandra.

—Això no ho sé —va dir ella—. Imagino que deu ser el poble, l'ajuntament. Una festa com aquesta no pot estar en mans de la iniciativa privada. Potser és una fundació.

—Una fundació?

—Sí. S'estilen molt a Catalunya. Són unes entitats jurídiques estranyes on es barreja l'administració pública amb la iniciativa privada. No n'hi ha a Amèrica?

—Sí, és clar que hi ha fundacions. Però són més definides de com tu ho expliques.

—Bé, no ho sé, és igual. Ja ens n'assabentarem.

"I tant que ens n'assabentarem. Ens n'assabentarem quan tu te n'hagis assabentat. En Jacques t'ha plantejat un dubte i segur que no dormiràs fins a resoldre'l, i quan ho hagis fet ens ho esbombaràs com un gran descobriment. No pateixis, Jacques, si els teus contactes no t'ho han explicat, aviat sabràs qui organitza el sidral de Verges."

—Per cert —va dir de sobte l'Alexandra dirigint-se a mi per primera vegada—, si demà tu no véns, hauré d'agafar el cotxe. No t'importa, oi?

"Té alguna importància si m'importa o no? De totes maneres l'agafaràs. No sé ni per què m'ho preguntes."

—No, fes. Agafaré l'autobús —vaig fer condescendent tot i pensant que no em feia cap gràcia agafar el transport públic per anar a la feina. Havia de fer dos transbordaments i entre una i altres coses, això em suposava llevar-me una hora abans de l'habitual. Però tant era, pel que dormiria aquella nit!

Vam dinar el menú del dia, encara que no sé ben bé el que vam menjar, ja que l'Alexandra va reprendre el fil de Verges i no va parar de fer demostracions de tot el que sabia. En Jacques i jo ens vam passar l'estona sense dir res, encara que per motius diferents. Jo perquè m'avorria amb la seva xerrameca i ell perquè semblava embadocat pel que deia o per com ho deia, perquè tampoc crec que li pogués aportar gaires novetats. Però a les postres en Jacques em va sorprendre quan va dir:

—Organitzem-nos.

“Organitzem-nos?” Què volia dir amb això? No en tenia prou amb tot el que havia organitzat que encara ho havia de fer més?

—Aquesta nit ja sé on anirem a sopar. Encara que m’he llevat tard he tingut temps de fer algunes indagacions. I em sembla que el lloc on us portaré us agradarà. Però deixeu que sigui una sorpresa. A quina hora plegueu de treballar?

—A les sis —va dir l’Alexandra.

—A les set —vaig dir jo.

—Va bé —va dir ell—. A les vuit a casa i després ja us diré on anem. I anirà bé, així soparem d’hora, pel que son els vostres horaris, i podrem anar a dormir aviat. He vist que fins a Verges hi tenim un parell d’hores com a molt. Si sortim a les vuit del matí hi serem cap a les deu i així tindrem tot el dia per fer el que he de fer. Què us sembla?.

—Molt bé! —va exclamar l’Alexandra amb entusiasme.

“A mi tant m’és”, vaig pensar, encara que sense dir-ho. “Tant m’és que marxeu a les vuit com a les dotze. Total, jo no vinc. I encara que vingués, tampoc tindria opinió. Feu el que vulgueu.”

—Doncs fet. A les vuit a casa.

—I mentrestant, què faràs?

—Passejaré. Tinc ganes de tornar a recórrer Barcelona. Vull tornar als llocs on havia estat. Deu ser l’enyorança de tants anys lluny.

“Quina dèria! Però si la majoria dels llocs on havies estat ja no hi són i els que encara existeixen no s’assemblen gens als d’aquells temps. Tant de bo te n’emportis una decepció i t’adonis que res és per sempre i que cal adaptar-se

als nous temps. Als de les coses i als de les persones, que nosaltres ja tampoc som aquells que érem."

—Doncs fins aleshores. Va, aneu, aneu, no estigueu per mi.

I tant que no hi vam estar. Jo em vaig aixecar d'una revolada i, curiosament, l'Alexandra va fer el mateix, encara que tot dient:

—Ens veiem a les vuit.

I a les vuit ens vam veure. I vam anar a sopar al lloc especial que havia triat en Jacques. Vaja sorpresa! Vam anar al Port Vell. Com si fos la primera vegada. L'Alexandra i jo hi havíem estat un munt de vegades en aquell restaurant que no tenia res d'especial, però ella semblava que no ho veia així, ja que no va parar d'alabar durant tot el sopar el bon gust d'en Jacques. Bé, això ho va fer mentre no parlava de Verges, repetint infinitat de coses que ja havia dit durant el dinar. O potser no? Em sembla que ja em faig un garbuix entre el que he sentit a l'Alexandra sobre Verges i on ho he sentit. Sigui com sigui, el sopar no va ser gaire diferent del dinar, encara que, en un cert moment, em va semblar intuir que l'única que de veritat n'estava gaudint era l'Alexandra. Però fos com fos, en Jacques va complir la seva promesa, això sí, i vam anar a dormir d'hora. A dos quarts de dotze érem a casa i a les dotze al llit. En Jacques al seu i l'Alexandra i jo al nostre, només faltaria.

VI

L'endemà va ser inversemblant. Jo em vaig haver de llevar a dos quarts de set per agafar el transport públic a un quart de vuit. A ells, malgrat que ja eren llevats quan vaig marxar, gairebé no els vaig ni veure. El dia va ser horrorós. Van dir-me que no sabien a quina hora tornarien i que, en tot cas, ja em trucarien per dir-m'ho. Vaig passar tot el dia pensant què estarien fent i sobretot pendent del telèfon. No em van trucar ni una sola vegada fins a les nou del vespre, quan jo ja era a casa.

—Joan, sóc l'Alexandra. Mira, se'ns ha fet tard. Hem conegut molta gent que ens està informant molt bé de tot això. Són tots molt amables i simpàtics. I sobretot en Tomàs. És el que fa el salt mortal. Amb en Jacques s'han fet molt amics, i han quedat per sopar al vespre per tal d'explicar-li totes les interioritats de la dansa de la mort. Diu en Jacques que com que acabarem molt tard, millor que ens quedem a dormir. Et sembla bé?

"Què si em sembla bé? Doncs no. Per què m'ha de semblar bé? Ets una dona casada i on has de dormir és a casa amb el teu marit. Estaria bé que et quedessis a dormir vés a saber on, amb un desconegut!"

—Bé, com vulguis. I on dormireu?

—Ens han dit que el millor lloc és una casa de turisme rural que hi ha en un poble proper que es diu Ullà. Lloguen apartaments a molt bon preu.

“Apartaments! Déu meu !. Què hi faran aquests dos en un apartament? Val més que ni m’ho plantegi. A bona hora et vaig conèixer, Jacques!”

—Feu el que vulgueu —vaig dir en un to sec.

—Sabia que ho entendries, Joan. Ja et trucaré demà. Bona nit.

“Que entendria el què? No entenc res. O potser massa que ho entenc. En Jacques i tu perduts a Verges. I sols. I jo aquí, a casa. Però què hi puc fer? Res, segur. He d’aguantar com un home modern, no fos cas que m’acusin de masclisme, que llavors encara tot seria més complicat.”

I vaig aguantar. I tant que vaig aguantar. Encara que la veritat és que la nit va ser molt llarga. Em vaig fer un entrepà i me’l vaig menjar mirant la televisió. Anava saltant d’un canal a l’altre. Enlloc feien res que valgués la pena. No sé per què hi ha tants canals si, tot plegat, no en pots mirar cap més de cinc minuts seguits. També vaig fullejar el diari i un parell de revistes que hi havia damunt del sofà. Fins vaig sortir una estona al balcó a prendre la fresca. Feia una nit agradable, una d’aquelles primeres nits de començaments de primavera que sembla que et renoven l’aire dels pulmons intoxicats per la llarga travessa de l’hivern. Però tot va ser en va. Feia tan bona nit que encara era pitjor, perquè ells també la devien assaborir. I això em neguitejava força. “On deuen ser ara, què deuen estar fent? Això no pot ser”, vaig pensar. “Demà acabaré amb aquesta història. Però com, si no em deixen ni piular?”

Me’n vaig anar a dormir. Encara era força d’hora, però vaig creure que com més aviat agafés el son, abans m’oblidaria de les meves cabòries. Però tampoc. Estirat al llit encara era pitjor. Si tenia els ulls oberts no m’adormia, i si els tancava només veia l’Alexandra i en Jacques rient i passant-s’ho bé. I tant de bo només fos això. No podia ser, em corroïa la intranquil·litat i, per tant, em

vaig tornar a aixecar i vaig tornar a la televisió, al diari i a les revistes. Vaig estendre la roba d'una rentadora que l'Alexandra havia posat vés a saber quan. Semblava talment un animal engabiat. No parava de donar voltes per la casa, amunt i avall, a dreta i esquerra, fent de tot i sense fer res en concret. Però pensant insistentment, això sí, que "demà" em sentirien. "Demà? No, demà no. Avui, em sentiran, perquè ja són quarts de tres de la matinada, i jo m'he de llevar a quarts de set. Déu meu! Val més que me'n torni al llit, encara que sigui per pesar figues."

I dit i fet. O millor dit, pensat i fet, perquè dir, el que es diu dir, no deia res. Només em faltaria parlar sol. "Perquè estic sol, d'això no hi ha cap dubte. Quan temps feia que no estava sol? Ni me'n recordo. Em sembla que la darrera vegada va ser aquella nit que l'Alexandra va estar a l'hospital fent companyia al seu pare. Quant deu fer? Cinc anys? Sis? Tant se val. L'Alexandra i jo gairebé no hem estat mai cap nit separats. Per res. Nevés, plogués o fes nit serena. Mai ens hem separat, i ara ve aquest sapastre d'en Jacques i ja veus com n'és de fàcil, un per aquí i l'altre per allà. Com es pot haver produït aquest canvi tan sobtat? Joan, l'Alexandra s'està cansant de tu. S'avorreix amb tu. Sí, segur, deu ser això. I jo tampoc sóc cap gínjol ni cap compendi d'alegria. Ja ho sé, sóc avorrit i casolà. Inclús puc ser tediós. Si almenys tinguéssim fills! Potser estem arribant al final del trajecte? I en Jacques..., s'ha de reconèixer, en Jacques és diferent. És divertit, simpàtic, atractiu, agosarat, interessant... I és del National Geographic. I jo què sóc? Un vulgar economista amb tasques tan rutinàries, repetitives i minimalistes que les podria fer qualsevol auxiliar administratiu. I del despatx a casa i de casa al despatx. Algun diumenge a la tarda al cinema, algun cap de setmana, molt de tant en tant, una excursió no gaire lluny, no fos

cas que ens agafés la caravana de la tornada, i per vacances algun viatge de vuit o deu dies sense sortir d'Europa, que la resta del món és massa gros i ens hi podríem perdre. Potser sí que hauré d'acceptar que la nostra vida no és gaire apassionant. I l'Alexandra se'n deu haver atipat, deu ser això. Però ja ho podia haver dit! Si vol fer altres coses, les podem fer, jo no hi tinc inconvenient. Si té algun antull, endavant. Crec que inclús m'agradaria. Podem plantejar-nos una altra manera de viure, ser més actius, més dinàmics, més... Demà li ho diré. "

Riiiiiing !

"Ostres! Dos quarts de set i jo encara no he aclucat ull! M'he de llevar."

—Està bé. Està molt bé, Joan. Encara ets força atractiu. —Això no ho vaig pensar. Ho vaig dir. Però no és que hagués començat a parlar sol. M'ho vaig dir a la imatge que veia reflectida a l'espill. És a dir, a la meva imatge.— Sí senyor, estàs molt bé, i amb aquest pentinat, encara més —em vaig tornar a repetir.

De sobte, em trobava amb ànims renovats, i vaig pensar que per acabar de completar l'escenografia, i encara que fos de bon matí, res millor que una cigarreta d'un paquet oblidat (feia anys que no fumava), un got de whisky amb gel (no m'agrada el whisky) i a eixarrancar-me al sofà amb una revista de viatges entre les mans i esperar la tornada de l'Alexandra, sense anar a treballar. "Ja trucaré i donaré alguna excusa. Tot plegat, si he de canviar de vida, m'haig d'acostumar a aquestes coses."

En aquesta tessitura, el temps em va passar sense adonar-me'n. Si m'entretinc una mica més, m'agafen en plena feina. Tot just m'acabava d'aixecar del sofà quan es va obrir la porta. L'Alexandra, enriolada, es va atansar fins a mi i em va fer un petó a la galta, mentre em deia que es pensava

que no seria a casa. En Jacques, amb posat seriós, es va deixar caure en una butaca i em va etzibar:

—La teva dona és increïble. No hem parat ni un moment.

Tant m'era el que pogués dir i no m'importava. Jo ja sabia que la meva dona era increïble. Per això m'hi havia casat, i ara estava disposat a fer el que fos per tal de retenir-la. Bé, sempre que les coses no haguessin sortit de mare. Perquè si fos així... "I tu, Jacques, vés amb compte. Jo també en sé, de jugar brut, quan vull".

—T'has tallat el cabell. Et queda bé. —Va ser aleshores quan m'ho va dir. I jo vaig estar a punt de dir que m'havia arreglat el cabell i més coses. I que potser el menys important era que també m'havia arreglat el cabell. Li hauria hagut de dir que tingués confiança amb mi, que ja ho veuria. Que d'ara en endavant tot seria diferent. Però no li ho vaig dir, no valia la pena. Vaig fer com qui no la sentia i per tota resposta vaig preguntar a en Jacques:

—Vols un whisky?

—Doncs mira, sí, és molt d'hora, però m'anirà bé després de tant trànsit.

Aquell dia no vam sortir. Vam dinar i sopar a casa amb les restes de tot el que l'Alexandra va trobar per la nevera i vam xerrar, naturalment de Verges, però també de moltes altres coses. I qui més ho vam fer vam ser en Jacques i jo. Sobretot d'abans, de quan érem joves. L'Alexandra va intervenir poc a la conversa. Se la veia molt cansada. Jo també ho estava, perquè arrossegava una son de mil dimonis, però vaig saber-ho dissimular. A tossut no em guanya ningú. I posats a encetar una nova vida, aquell moment no era pas pitjor que qualsevol altre.

El dissabte ens vam llevar tard i la tarda la vam dedicar a voltar per Barcelona. El diumenge vam anar al Montseny. En Jacques tenia una obsessió amb aquesta muntanya, i he de dir que, en això, a mi aquesta dèria no em desagradava. El Montseny sempre m'era plaent i em portava bons records.

Ens ho vam passar bé. Jo em trobava més desinhibit i vaig tenir la sensació que a en Jacques la meva companyia li començava a fer goig. No sabia concretar ben be per què, però són coses que es noten en petits detalls: una mirada, una paraula, un matís de veu. Res precís ni concret, però són una pila de coses que conformen una sensació.

Això em va animar, i al vespre, quan ja era al llit, vaig pensar que no estava tan malament, la visita d'en Jacques. Ens havia servit per trencar la monotonia i sobretot per fer-me adonar que havia de canviar. I a l'Alexandra se la veia tan feliç! I no només amb en Jacques, també amb mi, perquè aquella nit va voler fer l'amor. Va ser ella qui ho va voler. Quant feia que no m'ho havia demanat?

SEGONA PART

VII

Però no tot podia ser tan bonic. No podia ser que, de sobte, haguéssim passat d'un extrem a l'altre de manera tan fàcil, ni que ens quedéssim instal·lats en un estat de permanent benestar. Per algun lloc havia de fallar. La meva vida sempre ha estat així. Quan em sento bé amb mi mateix, amb els altres i amb el que m'envolta, quan trobo quelcom que m'emociona, que em fa gaudir, catacrac!, una bufetada em torna a la realitat. I la bufetada me la va donar aquell maleït telèfon. Era al despatx, atrafegat, i devien ser prop de les sis de la tarda.

—Senyor Mateu? Sóc l'inspector Huguet.

—...

—Sí, l'inspector Huguet, dels Mossos d'Esquadra.

—Ah! Hola.

—Perdoni que el molesti a la feina, però és que m'agradaria parlar amb vostè.

—Amb mi? Per què, què ha passat?

—Miri, el senyor Puigsegur s'està a casa seva, veritat?

—Si, però...

—No pateixi. És una qüestió rutinària, sense importància. Podria venir aquest vespre per fer-li algunes preguntes?

—Sí, però...

—Què li sembla a les vuit? Hi seran tots?

—Tots?

—Vull dir vostè, la seva esposa i el senyor Puigsegur?

—Sí. Però què passa?

—No passa res, ja l'hi he dit. És pura rutina. Li sembla, doncs, que quedem a les vuit a casa seva?

—Sí, podem quedar.

—Doncs fins aleshores i moltes gràcies.

"La policia? Què he fet? Què deu passar?" Aquella conversa em va provocar un gran ensurt, així que vaig trucar a l'Alexandra per explicar-li-ho. Ella tampoc en sabia res. Tot era normal en nosaltres i no recordàvem tenir cap compte pendent amb la policia. Devia ser un error. "Un error d'aquells que es produeixen a vegades per noms similars o adreces equivocades", em va dir. No calia donar-hi més voltes, aviat ho aclariríem.

Però, encara que feia el cor fort i pensava igual que l'Alexandra, no les tenia totes. Camí de casa no vaig parar de rumiar en el que devia voler la policia de mi. I d'en Jacques, per què em va preguntar per en Puigsegur. Com ho sabien, que en Jacques era a casa?

—Què has fet? —li vaig preguntar a boca de canó, tan bon punt vaig obrir la porta, sense ni tan sols dir hola.

—Tranquil, Joan, no t'esveris que jo no he fet res. Tinc el passaport en regla i el visat vigent. Això no pot fer amb mi, acabo d'arribar, i a més, sóc català francès. Si passa alguna cosa deu ser amb vosaltres.

—Amb nosaltres? A nosaltres no ens ha passat mai res fins que has arribat tu. Sempre hem dut una vida tranquil·la, mai hem traspassat cap límit. Som gent d'ordre, nosaltres.

—Calma't, Joan —va intervenir l'Alexandra—. Tu mateix m'has dit que la policia deia que es tractava d'una qüestió sense importància. No hi busquis ara tres peus al gat ni facis un drama d'allò que no saps ni de què va. Calma't i esperem, a veure què volen. Ja són gairebé les vuit. No poden trigar.

Tenia raó. Com sempre, l'Alexandra tenia raó. No sé per què em vaig alterar d'aquella manera, però és que era la primera vegada que la policia deia que volia parlar amb mi, i això no em feia gaire bona espina. I quina sensació tan rara aquella d'esperar la seva arribada, embullat en aquella estranya sensació de no saber què ha passat. El temps es va fer llarg i feixuc fins a un quart de nou, que va sonar el timbre. Des que vaig arribar no va passar ni mitja hora, però en aquella estona vaig mirar el rellotge un munt de vegades. Estàvem neguitosos. L'Alexandra i en Jacques també perquè, com jo, tampoc van parar de mirar el rellotge cada dos per tres. I a més, no sabíem ni de què parlar. Tots provàvem d'encetar converses, però ningú les seguia. Vivíem en una sensació d'angoixa i l'aire que respiràvem era carregat de tensió. En Jacques va sortir fins a tres vegades al balcó, i a la tercera el vaig seguir i, a cau d'orella, perquè no em sentís l'Alexandra, li vaig dir:

—No heu fet res, oi?

—Què vols dir? És clar que no hem fet res, què et penses?

—Perdona, Jacques, però és que ja no sé ni el que em dic.

I vam tornar a entrar. L'Alexandra provava de fullejar una revista, la mateixa revista de viatges que jo havia tingut entre les mans el divendres, quan ells van arribar, però es veia que no se'n sortia. Per més que anés passant les planes amb parsimònia, no podia dissimular ni el seu desconcert ni el fet que tenia els pensaments en un altre lloc.

Quan va sonar el timbre, em vaig aixecar d'un bot i vaig anar a obrir, fletxat.

—Senyor Mateu?

—Sí, sóc jo.

—Bona nit. Sóc l'inspector Huguet. El meu company és l'inspector Folcrà. Podem parlar?

—Endavant —vaig dir, tot apartant-me un xic de la porta per deixar-los el pas franc.

Què significava allò? Cap dels dos anava d'uniforme. Per què no portaven uniforme? Els mossos d'esquadra sempre van d'uniforme.

—La senyora Mateu, suposo. I vostè deu ser el senyor Puigsegur.

—Sí, sí —vaig sentir que deien els dos alhora, mentre jo encara tancava la porta. Havien entrat tan ràpid i jo m'havia quedat tan embadalit amb els meus pensaments, que no vaig ni tenir temps per fer d'amfitrió.

—Seguin, seguin —vaig dir-los a tots dos, que de tan palplantats com estaven, semblava que estiguessin en postura de ferms militar.

—Ens agradaria fer-los algunes preguntes, si no els molesta —va dir l'inspector Huguet, amb to amable, mentre s'asseia—. Bé, en realitat és l'inspector Folcrà qui les hi vol fer —va continuar—. Ell és qui porta més directament la investigació, des de la seva jurisdicció de les comarques de Girona. Jo només li faig d'enllaç ja que vostès viuen a Barcelona. Ho entenen, oi?

El que deia devia estar molt clar, però a fe que cap dels tres vàrem entendre res. I se'ns devia notar amb la cara de babaus que vam posar, perquè va continuar:

—Bé, no hi fa res. Ja sé que tot això és un garbuix, però són les qüestions de les competències i dels protocols que hem de seguir.

—Mirin —va dir l'inspector Folcrà intervenint per primera vegada en la conversa—, si les meves informacions són correctes, el proppassat dijous vostès van ser a Verges.

—Sí —van dir l'Alexandra i en Jacques a l'uníson.

—No! —vaig fer en un crit que em va sortir de l'ànima— Jo no hi vaig anar.

—Sí, ja ho sé. No em referia a vostè —va continuar l'inspector.

—Perquè havia de treballar —encara vaig puntualitzar.

—I vostè, senyora Mateu, vostè no havia de treballar?

—Sí, però... —va fer l'Alexandra, un xic destarotada i sense saber ben bé què respondre.

—Escolti'm, ens pot dir què passa? —va intervenir en Jacques, traient l'Alexandra del seu engargussament.

—Oh, sí, perdoni'm, no els hi he dit, però és que estem interessats en el seu viatge a Verges, sap? Per què hi van anar?

—Per fer una prospecció sobre el terreny —va dir en Jacques amb seguretat—. Sóc del National Geographic i he vingut per fer un reportatge sobre la dansa de la mort de Verges, però això ja ho deu saber, no?

—Sí, això ja ho sabem, però per què hi van anar dijous?

—No pensem contestar cap més pregunta si no ens diuen què és el que passa.

Caram, en Jacques, com es va enrevenxinar, i amb quin to de veu ho va dir. Jo no m'hauria atrevit, primer perquè no és el meu caràcter i segon perquè

estava molt atuït, però reconec que ho va fer bé. Sí senyor, a aquests polis se'ls hi ha de parar els peus. Aquesta no és manera de comportar-se. Es pensen que perquè tenen un càrrec poden atropellar a tothom.

—Perdoni, té raó —es va disculpar l'inspector Folcrà—. L'hi explicaré. Divendres a la tarda van trobar mort en Tomàs Delfí. Sap qui era, veritat?

"En Tomàs Delfí? Qui és aquest?"

—En Tomàs? —va dir l'Alexandra.

"En Tomàs, de què em sona aquest nom?", vaig pensar jo.

—Sí, en Tomàs Delfí —va confirmar l'inspector.

—On? —inquirí en Jacques.

—A casa seva —va contestar-li l'inspector.

—Quan?

—Divendres. Ja l'hi he dit. Divendres a la tarda. En Tomàs vivia sol, això ja ho saben, però com que no es va presentar a l'assaig, uns veïns el van anar a buscar i el van trobar estirat, mort, al terra del menjador.

"Però, qui carai és en Tomàs?"

—Però qui és en Tomàs? —vaig cridar sense adonar-me'n, mentre tots em miraven amb cara de sorpresa. Per uns moments es va fer el silenci.

—Vostè no sap qui era en Tomàs Delfí? —va preguntar-me finalment l'inspector.

—Ho hauria de saber? —vaig respondre-li.

Altre cop el silenci. Fins que al cap de pocs moments l'Alexandra va dir-me:

—Sí, home, en Tomàs. És el que fa el salt mortal. Ja t'ho vam explicar. És un dels esquelets. És qui ens va fer de guia a Verges. Qui ens va portar per tot arreu. Vam sopar amb ell, no te'n recordes?

—Sí, això m'han dit —va intervenir l'inspector—. Van sopar amb ell dijous i al poble ningú recorda haver-lo tornat a veure des que es van acomiadar.

—Què insinua? —va dir en Jacques amb indignació.

—Res, absolutament res, estigui tranquil. Només intento esbrinar què va passar des que el van deixar fins que el van trobar... mort. Hem d'intentar reconstruir aquells moments, aquell espai de temps, i hem cregut que vostès ens podrien ajudar.

—Però, què li ha passat? —va preguntar l'Alexandra.

VIII

L'inspector Folcrà ens va explicar no només els detalls de l'assumpte, sinó tot el currículum d'en Tomàs, bona part del qual l'Alexandra i en Jacques semblava que ja el coneixien, encara que a mi tot em va venir de nou. Ens va dir que havia arribat a Verges de ben jove i que es va fer tant amb el poble que s'hi va quedar. D'allò ja en feia més de trenta anys, i malgrat que ningú en sabia gairebé res de la seva vida anterior, semblava que no importava gens. En Tomàs era volgut i estimat per tothom. No treballava en cap feina fixa, però de feina no li'n faltava mai. Tant el cridaven per treballar al camp, com per arreglar qualsevol cosa a les cases. Tenia aquella especial habilitat de saber fer de tot, i els veïns li ho apreciaven. Tant era l'hora que el cridessin, en Tomàs sempre complia al moment. I a la dansa de la mort no hi havia faltat mai, des de la seva arribada a Verges. El primer any de ser-hi, ja s'hi va engrescar només sentint-ne parlar, i hi va participar, improvisadament, això sí, atesa la malaltia d'un dels dansaires. I ho va fer tan bé, que des d'aleshores va ser, any rere any, un actor fix de l'espectacle. Ningú mai va poder prendre-li el lloc. Fins ara, és clar. Aquest any ja no podrà sortir pels carrers cobert amb la malla amb l'esquelet dibuixat i fent el seu impressionant salt mortal.

En Tomàs —va dir-nos l'inspector— sempre havia viscut sol i no se li coneixia família. I era, segons s'ha pogut saber ara, perquè no en tenia. Havia nascut a Ullastret i els seus pares havien mort quan ell només tenia setze anys.

No tenia germans i s'havia criat fins als vint-i-un amb la seva àvia paterna, que morí també, tot just quan ell arribava al que aleshores devia ser la majoria d'edat. Llavors va ser quan va decidir canviar d'aires i va anar a parar a Verges, i des de la seva arribada mai es va moure d'aquell poble. Ni tan sols per vacances. No se li coneixia cap enemic ni s'ha trobat ningú que parlés malament d'ell. Ni tampoc ningú recorda que tingués cap problema de salut.

Per això la seva mort va estranyar. Més, tenint en compte les especials circumstàncies que l'envoltaven, tal com havia confirmat el forense. Però, per què? Això és el que es preguntava l'inspector. Semblava que no hi havia cap causa ni motiu que pogués fer pensar que en Tomàs es volgués suïcidar i menys encara que algú el volgués matar. I com que l'Alexandra i en Jacques eren les darreres persones que l'havien vist amb vida i havien xerrat amb ell, l'inspector volia que li expliquessin de què havien parlat, què havien fet i quina era l'actitud que havien apreciat d'en Tomàs quan el van deixar. Volia saber, de primera mà, tot allò que ells haguessin copsat.

En Jacques i la meva dona van fer el que van poder per complaure l'inspector. Li van dir que quan van arribar al poble es van adreçar a l'ajuntament per identificar-se i explicar-los per què eren allí. En Jacques va tornar a repetir a l'inspector, com també es veu que ho havia fet a l'ajuntament, allò del National Geographic i del reportatge sobre la dansa de la mort. Al consistori municipal, que ja els esperaven amb candeletes des que els havien contactat des de Washington, els van donar un munt d'informació de la processó del Dijous Sant de Verges, i tot i aclarint-los que la gestió corria a càrrec d'una associació que es diu La Processó de Verges, que és l'hereva de l'antic patronat, es van posar a la seva disposició per al que calgués, alhora

que els adreçaven a en Tomàs, que segons els van dir, era qui més sabia de les interioritats de la festa. I sembla, segons van explicar l'Alexandra i en Jacques, que allò era cert. Van anar a casa d'en Tomàs, acompanyats pel secretari de la corporació, que va fer les presentacions, i ben aviat van sintonitzar. "En Tomàs no només era simpàtic, sinó també molt agradable", va dir en Jacques, tot afegint que, segons creia, de seguida es va establir un clima de cordialitat i mútua confiança. Això ho va confirmar també l'Alexandra. I com que aquells dies en Tomàs treballava poc perquè durant les dues o tres setmanes abans de la Setmana Santa tenia per costum dedicar el màxim dels seus esforços a la preparació de la festa del Dijous Sant, va estar gairebé a la seva total disposició per fer-los de Ciceró. Van parlar molt, durant tot el dia, dels preparatius de la representació. En Tomàs els va explicar que juntament amb el misteri d'Elx, el qual no havia vist mai, la passió de Verges és l'única representació de Setmana Santa que té els seus orígens en l'edat mitjana, i que el ball d'esquelets del Dijous Sant rememora els temps en què aquesta població estava assetjada per la pesta. Els va explicar també que la dansa de la mort s'escenifica per cinc adults i cinc nens, alguns vestits amb un esquelet i que ballen al so rítmic d'un tabal, i d'altres amb túniques negres, i que tots porten una calavera al cap feta de cartró, però molt real. També els va dir que els assajos de les diverses escenes de la passió, que s'escenifica a la plaça, es fan en privat, des que el 1964 es va produir un accident quan, a l'escena de la primera caiguda de Jesús, la creu es va partir en dos trossos, però que ell ho arreglaria perquè hi poguessin assistir i, fins i tot, fer les fotografies que volguessin. Al llarg del dia els va portar també per tots els indrets on es desenvolupava tota l'escenificació, amb especial atenció a la plaça on es fa tot

el gruix de la representació. Els va portar també a les cases d'alguns veïns per tal de mostrar-los les ornamentacions que utilitzen. Van veure cranis de calaveres, la bandera amb l'expressió "nemini parco", vestits de manages i quantitats de coses més. I van conèixer i entrevistar força vilatans que, de manera directa o indirecta, participen en l'esdeveniment. Al vespre van quedar per sopar a l'Alberana, on no van fer altra cosa que seguir parlant de tot el que era el gran esdeveniment anual de Verges. Van acabar a quarts de dotze, i com que ells anaven a dormir a Ullà, en Tomàs els va acompanyar fins al cotxe que tenien aparcat prop de la plaça, tot seguint el carrer Major, pel qual, en aquelles hores, era agradable de passejar, tan ple de silenci i solitud. Es van acomiadar a peu de cotxe, tot quedant amb en Tomàs de tornar-se a veure el dijous proper. Encara, quan s'hi van creuar amb el cotxe, tot just encetat de nou el carrer Major, en Jacques el va saludar amb la mà fora de la finestreta. I no en van tornar a saber res més fins a l'arribada de l'inspector.

L'endemà —van dir— es van llevar d'hora, i des d'Ullà, després d'esmorzar, van enfilar de dret cap a Barcelona, sense tornar a passar per Verges.

—I res més? —encara va preguntar l'inspector, que semblava que el relat que li havien fet l'Alexandra i en Jacques no li servia de gran cosa—. Cap detall que se'ls hagués passat per alt?

No hi havia res més a explicar, almenys això van dir, però en qualsevol cas van quedar de mantenir-se en contacte per si recordaven alguna altra cosa. Fos el que fos, els va dir l'inspector.

—Qualsevol cosa, encara que els sembli que no pugui tenir cap importància, o que pensin que és insignificant o intranscendent.

Tot allò era ben estrany, vaig pensar jo. “Entaulen amistat amb una persona que no coneixen de res i l’endemà és mort. I a més, mort de manera sospitosa. Perquè si no fos així, la policia no estaria investigant. Molt estrany”, vaig tornar a pensar, i més quan l’inspector em va preguntar directament a mi:

—I a vostè, li va semblar normal que la seva dona es quedés a dormir allà?

IX

Home, si he de dir la veritat, normal tampoc és que m'ho semblés gaire, però què hi podia fer jo? L'Alexandra feia temps que només anava a la seva, i el que jo li deia o el que jo volia, aquella coincidència i aquell buscar el consens en les coses, que tant ens havia unit, feia força que, almenys per ella, havia desaparegut. Ara, qualsevol cosa era massa sovint un sí arrossegat, que al final acabava sent un no. I no pas perquè ella digués el no, que això no ho feia mai. Senzillament em deia que sí, no sé ben bé per què, i després feia el que més li convenia, que, indefectiblement, era el contrari del que m'havia dit. I jo, a callar i aguantar, que ja no tenim edat per a discussions inútils.

Era lamentable, ho reconec, però era el que hi havia. I si em paro a pensar-ho, ni tan sols sé per què havíem arribat a aquella situació. Per què havien canviat tant les coses entre nosaltres? O, per dir-ho amb més propietat, per què havia canviat tant ella respecte a mi? Però al cap i a la fi, tant se val. Seguíem junts i anàvem tirant, sobretot perquè jo sempre pensava que les coses tal com vénen se'n van i que allò tampoc duraria per sempre. Que un dia, tot tornaria a ser com abans. Que ella tornaria a ser com abans i que la vida ens tornaria a somriure. De paciència, en tenia molta, jo.

Però, per què l'inspector m'havia fet aquella pregunta? Aquella no era una pregunta qualsevol. Insinuava alguna cosa o és que potser sabia quelcom que jo ignorava?

Així que, tan bon punt van marxar els mossos, vaig decidir agafar el toro per les banyes:

—Què redimonis ha passat? —vaig preguntar-los a tots dos amb virulència i sense donar-los temps a reflexionar.

—No ho sé —va dir ella de manera embarbussada.

—Vés a saber —va dir ell amb més fredor.

—I doncs, què? —vaig insistir jo—. Per què ha vingut la policia? Alguna cosa heu de saber, no? Aquestes visites tan especials no es donen cada dia.

—Mira, potser ara no és el millor moment per parlar-ne —va reflexionar en Jacques—. Encara estem molt atabalats. Millor que ens tranquil·litzem una mica i en parlem més tard, o demà, quan estiguem més calmats. Tot i que no hi ha quasi res de què parlar. El que sabem ja ho hem dit a l'inspector, i em sembla que no ens hem oblidat pas de res. Ni detalls importants, ni detalls sense importància. Res de res.

—I una merda! —vaig cridar—. Aquí hi ha alguna cosa que no em quadra i vull saber el que és. I ho vull saber ara, no demà. Així que anem fent via i expliqueu-me la veritat.

Em vaig sorprendre a mi mateix veient-me amb aquella energia. I crec que ells també van quedar força sorpresos. Però es que aquella darrera pregunta que m'havia fet tan directament l'inspector m'havia somogut alguna cosa de dins i m'havia trasbalsat massa. No sabria ben bé com explicar-ho, però notava un rau-rau, una inquietud, una mena de neguit que em deia que en tot allò hi havia quelcom que tenia a veure amb mi.

Vaig fer un cop d'ull cap a en Jacques, però no li vaig veure ni el més mínim canvi d'expressió, ni res semblant al que pogués significar un intent de donar

respostes. Semblava encastellat. Després vaig mirar l'Alexandra i em va semblar veure-li un rictus al rostre. I la coneixia prou bé per saber que alguna cosa li coïa per dins. Així que, fent cas del meu instint, vaig pensar que ella era l'element feble i que si hi havia alguna escletxa per on em pogués ficar, ho havia de fer amb ella.

—Per què no vau tornar a casa aquella nit? —li vaig, més que dir, gairebé esbroncar a un pam de la cara.

—Deixa-la estar —va voler defensar-la en Jacques.

—Tu val més que no t'hi fiquis —vaig fer-li amb una tonalitat de veu amenaçadora—. El millor que pots fer és marxar. Demà ja parlaré amb tu. Ara amb qui vull parlar és amb la meva dona. —Aquestes darreres paraules les vaig recalcar especialment. Volia que quedés ben clar el que feia a la meva dona.

—I, on vols que vagi?

—Tant se me'n fot. Tu ets del National Geographic i, per tant, se suposa que tens prou recursos per passar una nit fora de casa. Així que aire, que vol dir vent.

X

Finalment, i després d'un llarg estira-i-arronsa, en Jacques va marxar i aquella nit la vaig passar sol amb l'Alexandra. Encara que ara penso que potser sol del tot tampoc la hi vaig passar. Des del primer moment sempre vaig tenir la sensació que hi havia algú més entre nosaltres, i no m'ho vaig poder treure del cap. Era com una sensació estranya, com si entre ella i jo hi hagués una ombra permanent, algú que marcava la ratlla i que, malgrat que érem a prop, ens mantenia distants. De totes maneres, no vaig afluixar i, encara que més calmat, li vaig tornar a preguntar què era exactament el que havia passat.

L'Alexandra no es va fer l'orni i va tornar-me a repetir tota la història que abans havien explicat a l'inspector. Però, aquesta vegada, ho va fer ella soleta, sense l'ajuda d'en Jacques, i tant per l'entonació que va fer servir com pel ritme de la narració, vaig tenir la impressió que m'estava explicant una història memoritzada. I així li ho vaig dir. I tan bon punt ho vaig haver fet, tot va canviar. Es va encolerir i em va etzibar amb un crit aterrador:

—I què més vols que et digui?

Confesso que aquell crit no només em va xocar sinó que, fins i tot, em va espantar i, al moment, no vaig saber què contestar-li, per la qual cosa, durant uns instants, es va fer un llarg i feixuc silenci que cap dels dos vam saber com omplir. Finalment, intentant posar una intensitat de veu confortable i tranquil·litzadora, vaig poder dir-li:

—Alexandra, tu diràs el que vulguis, però tot això no és gens normal. Has passat la nit fora de casa amb un altre home, ha vingut la policia per investigar la mort sobtada d'un individu amb el que us havíeu relacionat durant tot el dia, i no sembla que tingueu cap explicació coherent a res. Què vols que et digui? No dic pas que hàgiu fet res de dolent, però tinc la sensació que hi ha més del que expliques i, per si no te'n recordes, jo no sóc cap desconegut, sóc el teu marit i em sembla que tinc dret a saber la veritat, sigui quina sigui.

—La veritat? —va fer l'Alexandra iniciant una rialleta que a mi em va semblar més cínica que no pas irònica, encara que potser aquesta no fos la seva intenció—. La veritat? —va tornar a repetir—. Ja t'he dit la veritat, t'he dit tot el que sé. Si no em vols creure, és el teu problema.

I acabada la frase, amb una transmutació digna de les millors actrius, va canviar, sense solució de continuïtat, el somriure per les llàgrimes. Això em va desconcertar. Les llàgrimes de les dones sempre m'han fet un no sé què i aquesta vegada no va ser diferent. Així que no vaig poder fer res més que intentar consolar-la, cosa que, sens dubte, va significar un símptoma de feblesa per la meva part. Feblesa que ella va saber aprofitar prou bé per dir-me:

—Estic molt cansada. Me'n vaig a dormir. Véns?

Jo no sabia què fer. Bé, sí que ho sabia. El que no volia era anar a dormir, perquè, a part de no tenir ni gota de son, volia seguir amb aquella conversa. Però, com sempre, no em vaig atrevir a oposar-me a la seva voluntat i només vaig poder contestar-li:

—Sí, anem. Demà serà un altre dia.

Al llit, l'Alexandra se'm va abraçar i, per a la meva sorpresa, al cap de pocs minuts la vaig començar a sentir roncar. "Quina situació tan estrafolària!", vaig

pensar. “Després de tot el que ha passat i que s’adormi amb tanta facilitat!” Però l’Alexandra era així. La seva facilitat per dormir, en qualsevol situació, era quelcom que sempre m’havia meravellat. En canvi a mi em costava molt de fer-ho quan alguna cosa havia sortit del normal. I aquella nit no va ser diferent. Ella la va dormir sencera i d’una tirada i jo vaig passar la nit en vetlla, sense aclucar ull i pensant constantment en tot el que havia passat i en tot allò que no sabia, però que començava a intuir i a imaginar.

Volia creure’m la seva història. Ho volia de tot cor. Sempre havia volgut creure l’Alexandra, i sempre l’havia cregut. Fins i tot, en determinats moments de la nostra vida, sobretot des de feia un temps, en què les coses no m’afigurava pas que fossin com ella les explicava. Aquells moments en què les seves paraules sonaven més a excuses que no pas a veritats. Aquells moments en què veia com s’alterava el seu ritme de vida normal i habitual i m’ho justificava amb imprecises qüestions que semblava absurd que es produïssin d’un dia per l’altre, quan mai havien passat. Aquells moments d’abstracció, quan estàvem junts. Però a mi tant m’era el que fes o el que em digués. Jo sempre la creia i ho feia perquè sempre hi he confiat cegament, sempre, per a mi, ha estat el més important, sempre és qui ha donat sentit a la meva vida. Perquè sempre he pensat que sense ella no sóc res.

Però aquesta vegada tot semblava diferent. No perquè les coses fossin diferents, sinó perquè dins meu hi havia quelcom de diferent. Quelcom que m’impedia creure en ella com ho havia fet sempre. Quelcom que em tenia en un estat d’alerta indefinit. Quelcom que no sabia explicar-m’ho, però que no havia sentit mai. Devia ser malfiança?

“Ets un malparit!”, vaig dir-me a mi mateix. “Oblida tot això. Ella ja t’ha explicat el que ha passat i no hi ha més. No busquis a les palpentes. No ha passat res. Demà, vida normal. Ho has de fer per ella, ho has de fer per tu, ho has de fer pels dos. Som una família i, això, ni cap Jacques del món ni cap policia ho pot canviar.“

XI

Em vaig llevar d'hora. Bé, llevar-me és un dir. Hauria de dir, per parlar amb més propietat, que em vaig aixecar d'hora del llit, perquè em sembla que hom no es pot llevar si no ha dormit. I ho vaig fer amb el convenciment de voler redreçar la situació i portar-la altre cop a la normalitat que, feia dies, havíem perdut. Però, mentre pensava com fer-ho i em preparava el cafè que m'hauria de servir per espavilar-me, un sobresalt em va espavilar més que no pas aquell cafè que encara no m'havia pres. Vaig sentir com algú ficava la clau a la porta i l'obria, i després d'uns moments de temença i desconcert, vaig endevinar, entre les ombres del rebedor, l'esvelta figura d'en Jacques. "Què fot aquest aquí!", vaig sorprendre'm dient-me a mi mateix de manera irada. És clar, en Jacques tenia la clau de casa, l'Alexandra la hi havia donat, i com que, tot i els seus suposats recursos, vés a saber on devia haver passat la nit, tenia pressa per tornar a l'escalfor de la llar.

—Què fots aquí? —li vaig requerir tan bon punt va entrar de ple al meu camp visual.

—Bon dia, Joan —va fer per tota resposta—. Em convides a cafè? —va continuar.

S'ha de reconèixer que aquell paio tenia un morro que se'l trepitjava. Quina barra presentar-se a aquelles hores del matí, gairebé encara de matinada, com si res hagués passat! Que n'era, d'inconscient!

—Però, tu de què vas? —vaig insistir-li.

—Què vols dir?

—Et creus que aquestes són hores per venir de visita? L'Alexandra encara dorm.

—Ho sento, no volia molestar, però és que ja n'estava fart, de voltar pels carrers.

"Voltar pels carrers? No m'ho puc creure. Aquests són tots els recursos que tenen els del National Geographic? No ha pogut ni anar-se'n a un hotel?"

—No has anat a un hotel?

—Tenia ganes de pensar. Necessitava tranquil·litzar-me i pensar. I passejant és com millor es pensa.

—I què has pensat? —li vaig dir intentant que la meva entonació sonés irònica.

—Res, tant se val. Només que em sembla que tot s'ha complicat massa.

"Hòstia! Per primera vegada alguna cosa diferent a la versió oficial. Què deu voler dir amb això?"

—Em sap greu tot el que ha passat —va continuar—. Tot és culpa meva. Si no hagués vingut, vosaltres no estaríeu ficats en aquest enrenou, i seguiríeu fent la vostra vida amb normalitat. Ho sento, em semblava que era una bona idea venir-vos a veure després de tant de temps, que seria bonic poder passar uns dies junts, però ja veig que ho he espatllat tot.

Em va sobtar aquesta declaració, ho reconec, encara que, fet i fet, tampoc entenia gaire bé el que em deia. Semblava que es disculpés, però també semblava que en les seves paraules hi havia quelcom més que no deia. Perquè, ben mirat, a què treien cap aquestes disculpes?

—No t'has pas de disculpar de res. Vaja, em sembla.

—No, no és que em vulgui disculpar. O potser sí. Bé, no ho sé. El cert és que em sento malament per tot el que ha passat, per com han anat les coses i per com t'ho has pres. No era la meva intenció fer-te mal, però a vegades, ja ho saps, perdem el control i tot passa sense saber com ni per què.

—Jacques, què cony dius? Què em vols dir? —li vaig cridar, fart de sentir els seus gemecs.

—Tranquil, Joan, no t'esveris. No he vingut pas a discutir. Només, ja t'ho he dit, em sap greu tot el que ha passat. I l'Alexandra, trigarà gaire a llevar-se?

—L'Alexandra? Què em surts, ara, amb l'Alexandra?

—Només volia acomiadar-me també d'ella. Tan bon punt ho hagi fet me n'aniré. Si puc me'n tornaré a Washington, però això no ho sé, he de parlar amb la policia. Però en qualsevol cas marxaré de casa vostra i no em tornareu a veure més. Em sap greu que tot hagi d'acabar així, però em sembla que és el millor.

A aquelles alçades de la conversa jo ja estava fet un embolic. No em semblava gens lògic ni el que explicava ni el que volia fer. Ben mirat ni sabia el que m'estava dient.

—I el teu reportatge? —li vaig preguntar, més per dir alguna cosa que no pas perquè hi tingués cap interès.

—Que el donin pel cul, el reportatge.

Aquell no era el Jacques que jo coneixia. Alguna cosa que se m'escapava havia fet canviar els papers de l'auca. Aquell Jacques pletòric i sempre segur de si mateix semblava haver-se enfonsat. Ara, pel que deia i per com el veia, semblava més aviat un pobre desgraciat a qui la vida ha matxucat sense pietat.

Potser eren els efectes d'una llarga nit sense dormir i de vagar pels carrers, o potser era el coneixement d'alguna cosa que jo desconeixia. En qualsevol cas, aquell Jacques que ara tenia al davant no s'assemblava gens ni mica al que m'havia trucat aquell maleït dilluns. Ni al que va arribar a casa amb aquell posat d'irresistible seductor aventurer.

—Jacques, què et passa? —li vaig preguntar mogut per la pena que em feia en aquells moments.

En Jacques no va contestar. Es va limitar a abaixar el cap, just en el moment en què vaig adonar-me que els ulls se li humitejaven.

XII

L'Alexandra no va trigar a llevar-se. Encara amb el pijama posat, va entrar a la cuina, es va atansar a mi i, sense dir ni bon dia, em va fer un petó als llavis. Aquell petó em va sorprendre perquè, de sobte, em vaig adonar que era el primer petó de veritat que em feia en presència d'en Jacques. Sense cap mot, va agafar una tassa i es va servir cafè. La situació es va fer un xic incòmoda, amb la seva presència. Ningú no sabia què dir. En Jacques es va aixecar i es va acostar fins a l'ampit de la finestra, i des de darrere dels vidres es va perdre, amb l'esguard, en les primeres llums del dia. L'Alexandra es va asseure davant meu, al lloc que en Jacques havia deixat buit, i sense fitar-me gens ni mica, va clavar la mirada a la tassa de cafè, mentre no parava de marejar-lo amb la cullereta. Jo no sabia què fer. No sabia si aixecar-me i abraçar-la, si anar fins on era en Jacques i contemplar amb ell el naixement d'un nou dia, o si fer com si res. Finalment, vaig optar per trencar el silenci i mirant l'Alexandra li vaig dir:

—Has dormit bé?

Ella va aixecar el cap per primer cop i va ser aleshores quan, en aguaitar-me, em vaig adonar que estava plorant.

En veure aquelles llàgrimes, el meu desconcert ja va ser total. En Jacques amb els ulls humits, l'Alexandra plorant obertament i jo sense saber què fer ni què dir. Perquè, què es pot dir en aquests casos? Què es pot dir quan no entens ni un borrall del que està passant? Potser el més adequat hauria estat

fer un discret mutis pel fòrum i deixar-los sols, ja que era això el que semblaven necessitar, atès que la incertesa de la situació pareixia anar més amb ells que no pas amb mi. I vaig estar a punt de fer-ho, però m'hi vaig resistir. No podia rendir-me tan fàcilment, perquè passés el que passés, allò també m'afectava. I tant que m'afectava! Era casa meva i l'Alexandra era la meva dona. Tenia l'obligació d'ajudar-la, però també tenia l'obligació d'esbrinar d'una punyetera vegada què és el que havia passat. I ho faria ara. O ara o mai, perquè allò ja s'estava fent massa llarg i no podia durar més.

—Mireu —vaig dir-los de manera conciliadora i esguardant alternativament l'un i l'altre —no sé què passa aquí, però tot això no sembla gens normal. M'agradaria que ens calméssim una mica i fóssim capaços de fer un exercici de sinceritat. Al capdavall, segur que no deu ser res que entre tots no puguem resoldre. Perquè vosaltres no heu pas matat a ningú, veritat? —encara vaig afegir a manera de postil·la final.

Per uns moments ningú va dir res, però en Jacques va deixar d'observar per la finestra i es va girar per observar-me a mi. Em va mirar fixament, d'una manera com mai m'havia mirat, però no va contestar, així que em vaig veure obligat a seguir burxant.

—No teniu res a dir? Tu tampoc? —vaig dir-li directament a l'Alexandra, que malgrat que no havia deixat de plorar, intuïa, com la nit anterior, que era l'element més feble d'aquella disbauxa—. Digue'm el que sigui, però digue-m'ho ja, que no tenim tot el dia —vaig insistir procurant posar un cert accent de duresa en les meves paraules.

Però, per tota resposta, l'Alexandra només va passar del plor contingut al plor estentori, i va ser en Jacques el que va dir:

—Deixa-la estar, Joan, no veus que ara no està per interrogatoris?

“Que la deixi estar? Però tu què t’has cregut? Des que vas arribar que no pares de donar-nos ordres i d’organitzar-nos la vida. Potser ja n’hi ha prou. Potser n’estàs fent un gra massa de tot plegat. Tret que l’inspector estigui ben encaminat i en vosaltres no hi hagi un pam de net. Però no, això no pot ser. Vosaltres, bé, almenys l’Alexandra, perquè per tu no posaria la mà al foc, no pot tenir res a veure amb la mort d’un home. Ja n’hi ha prou d’aquest color. Però, aleshores, per què aquesta situació? Per què tant de misteri? Per què ningú s’explica amb claredat?”

—Jacques, ho sento, però no la puc deixar. Necessito saber la veritat, i si no me la dius tu, ho ha de fer ella. Així és com funcionen les coses en aquesta casa que, t’ho recordo, és casa meva.

En sentir aquestes paraules em va semblar veure que un tremolor indefinit recorria el cos d’en Jacques. No sabia ben bé que era, però el que semblava evident era que a aquell mil homes li’n passava alguna. Era difícil d’endevinar el que succeiria a continuació, però quan vaig veure que s’apartava del llindar de la finestra, d’on no s’havia mogut des de feia minuts, i s’atansava a mi, em vaig témer el pitjor.

XIII

—Ja n'hi ha prou —va dir-me a un pam de la cara i amb els ulls vermells i fora de les òrbites.

—No, Jacques —va cridar l'Alexandra.

—Ja n'hi ha prou de què? —vaig reblar jo.

En Jacques es va contenir i, encara irat, va separar-se del meu rostre. Però no gaire, no fos cas que semblés que es donava davant el crit de l'Alexandra. No sabia què amagava, però a aquestes alçades ja tenia ben clar que n'amagava alguna, i que el seu posat era només una impostura. En Jacques estava actuant i l'Alexandra ho sabia. I ara jo també ho sabia. Però, per què? De moment no havia aconseguit treure'n l'entrellat, però ho havia de fer fos com fos.

—Potser sí que tens raó i ja n'hi ha prou —vaig dir per provocar—. Així que feu el favor de no fer més comèdia i comenceu a posar les cartes damunt la taula. No sé què heu fet, però que no hàgiu fet res, ja no m'ho crec. Sigui el que sigui, vull saber-ho. Tinc dret a saber-ho.

Em va semblar que amb això n'hi hauria prou per fer brollar el cabal que tenien amagat, però va ser en va. Ni l'un ni l'altre van dignar-se a dir-me res. Ni tan sols em van mirar. Ni van modificar les seves postures. Això em va incomodar i em va fer sentir encara més indignat. Em feia la sensació que passaven del tot de mi. Que l'únic que els importava eren ells i que jo només

era com una mosca collonera. Però de cap manera em podia donar per vençut. Ja que havia començat, havia d'arribar fins al final, encara que pressentia que el final no m'agradaria gens.

—Està bé, si no voleu dir res, tant se me'n fot, però així no podem seguir. Ara ja has vist l'Alexandra —vaig dir, dirigint-me a en Jacques, que havia tornat cap a la finestra—. No volies acomiadar-te'n? Doncs fes-ho d'una vegada i vés-te'n. Aquí ja no hi tens res a fer.

—Què? —va fer l'Alexandra amb perplexitat.

—Em sap greu —va dir-li en Jacques amb veu afectada—. Em sembla que en Joan te raó. El millor que puc fer és anar-me'n.

—Però ara no pots marxar —va insistir ella.

—I tant que ho pot fer —vaig sentenciar jo—. I no només ho pot fer, sinó que ho farà, sigui per pròpia voluntat o sigui perquè el faig fora. Però en aquesta casa ja no t'hi vull més. Vés-te'n! —vaig cridar.

—Això també és casa meva.

—Deixa-ho estar, Alexandra. No val pas la pena seguir discutint per això. Té raó, jo ja no hi faig res, aquí. Almenys, res de bo. És millor que me'n vagi.

I dit això, va creuar tota l'estança, fins que el vam perdre de vista. Vaig sentir la porta de la "*seva*" habitació i l'Alexandra que encara deia:

—Jacques!

—Ni Jacques ni punyetes —vaig dir-li—. Que foti el camp d'una vegada i que ens deixi tranquils. Des que va arribar tot ha estat una disbarat. Ja és hora que recuperem la normalitat.

L'Alexandra va abaixar la vista i no va dir res. Jo esperava que em digués quelcom, el que fos, però no va badar boca. De cop es va aixecar i se'n va

anar. Per un moment em vaig imaginar que se n'anava cap a l'habitació d'en Jacques, però no, se'n va anar cap a la nostra i vaig sentir com passava la balda de la porta. Jo també em vaig aixecar, però sense saber ben bé què fer ni cap on anar. En un moment m'havia tornat a quedar sol en aquella cuina on ja no hi havia ni olor de cafè.

EPÍLEG

XIV

—No feia ni cinc minuts que l'Alexandra se n'havia anat cap a la nostra habitació, quan va tornar a aparèixer en Jacques, amb una bossa a la mà i l'altra penjada a l'espatlla, tal com havia arribat aquell maleït dilluns. Va dir-me adéu, gràcies per tot, i que l'acomiadés de l'Alexandra. I encara, des del llindar de la porta, va insistir que li sabia molt de greu que les coses haguessin anat així, però que no patís, que mai més ens tornaríem a veure. Això, aquesta frase final, em va intrigar, perquè no sabia ben bé què volia dir. Durant uns moments, vaig intentar pensar-hi, però no me'n sortia. No és que tingués cap ganes de tornar a veure en Jacques, però no em semblava lògic que em digués allò. Ben mirat, si no havia passat res greu, tampoc semblava que n'hi havia per tant, perquè amb el temps tot s'acaba oblidant, i de trifulgues com aquestes n'hi han un munt al llarg de la vida. Però, quan al cap d'una estona, va aparèixer l'Alexandra amb les maletes, de cop tot em va encaixar i no vaig necessitar cap explicació, encara que ella va voler donar-me-la. "Me'n vaig amb ell", em va dir, "l'estimo, el necessito i sé que junts podem ser feliços." Jo no li vaig dir res. De fet, no feia cap falta. Què podia fer? Preguntar-li si amb mi no ho era? Això semblava força evident a la vista de com es desenvolupaven els esdeveniments, per tant, no calia fer esforços inútils ni ser més patètic del que ja em sentia. Perquè aquesta era l'única sensació que m'embargava en aquells moments. No em sentia ni trist per un adéu a tota una vida junts, ni preocupat

per la solitud que em venia al damunt, ni tan sols gelós o irat. Em sentia patètic, perquè s'havien rigut de mi i ho havien fet davant dels meus propis nassos. I no només això, sinó que a més ho havien fet a casa meva. No havien tingut ni la dignitat ni la decència d'intentar ser discrets. I mentre l'Alexandra, dreta davant meu, esperava que jo digués el que s'esperava que havia de dir, o que muntés l'escena típica que se sol fer en d'aquests casos, jo ni deia ni feia res i només, mentalment, anava lligant caps amb totes les imatges que de cop se m'amuntegaven. Imatges de tots els temps, perquè, de sobte, ho havia vist clar. Això no venia d'ara. Venia de feia molt de temps. De fet, crec que venia de sempre. Venia de quan érem joves. Venia de jo què sé quan. I ara, al cap dels anys, passada la cinquantena i quan la vida ja no és per a aquestes coses, un viatge a Verges, sense volta ni solta, ho havia desfermat tot. I, fins els havia portat a assassinar el pobre Tomàs, que no en tenia cap culpa.

—No, això no —va dir l'inspector Huguet, tallant el discurs d'en Joan—. L'inspector Folcrà m'ha confirmat que la mort d'en Tomàs va ser del tot accidental. Ells no hi van tenir cap intervenció.

—Accidental? Això no pot ser. El van matar perquè els havia descobert, va ser així.

—He de contradir-lo, però no és així. Ni la seva dona ni el senyor Puigsegur hi tenen res a veure, amb aquella mort. La versió que ens van explicar és del tot correcta, ho hem comprovat. A més, ja l'hi he dit, ningú és responsable de la mort del senyor Delfí. Va ser un malaurat accident.

—Aleshores, per què em van enganyar?

—Què vol dir amb això? De tot el que m'ha explicat fins ara no hi veig cap engany ni crec que, en cap moment, li haguessin dit que ells l'havien matat.

—Però...

—Em sembla que aquesta impressió, si la té, com moltes d'altres, pel que vaig veient, només és fruit de la seva imaginació.

—Potser sí, però estava convençut que eren ells qui l'havien mort i per això, en part, he fet el que he fet.

—No sóc jo qui ho he de dir, però crec que això que em diu, encara que fos així, no és cap justificació. Mai una mort en justifica una altra. De totes maneres, tant se val. Acabi'm d'explicar el que em deia.

—Ja no sé el que li deia. Estic fet un embolic i tinc el cap una mica emboirat. A més, no em trobo gens bé. Estic marejat, em fa mal el pit i sento com un pessigolleig al braç. Deu ser un cobriment de cor.

L'inspector, interrompent la conversa, va cridar el metge forense, que estava xerrant amb la jutge, perquè atengués en Joan.

—No és res —va dir al cap d'una estona, un cop el va haver examinat—. Només una petita crisi d'ansietat. Prengui's aquesta pastilla, respiri fondo i reposi una mica.

XV

—“Ho entens, oi?”, encara va dir-me l’Alexandra. I tant que ho entenia, ho entenia tot. Entenia que en Jacques s’havia burlat de mi i de la nostra amistat; s’havia burlat de tot el que més estimava i de tot en el que creia. Però encara entenia més que la meva dona m’havia traït. I això no es fa. I menys a la nostra edat. De més joves, quan encara tens tota la vida per endavant, quan és més fàcil tornar a començar, potser sí, és més perdonable. Però ara ja no era el moment. Ara ja eren massa anys, tant els que teníem com els que havíem passat junts, i en l’únic que tocava pensar era en una vida llarga i tranquil·la, l’un al costat de l’altre. I encara que ella semblava que no ho entenia així, de ben segur que era perquè anava errada. No podia ser que de cop i volta hagués canviat tant. Ni que fos per culpa d’en Jacques. Encara que, ben mirat, en Jacques no era culpable de res. Ell és un seductor irresistible, d’acord, però qui s’havia deixat seduir era ella. Si ella no hagués volgut, si no hi hagués estat predisposada, si hagués estat ferma, no hauria passat res, per més que ell hagués insistit. Tot era així de senzill. Per tant l’única culpable de tot era ella. I no podia deixar que se’n sortís amb la seva. Potser, si des del primer dia hagués estat sincera amb mi, les coses haurien pogut ser diferents. Però d’aquesta manera no podia ser, així no anàvem enlloc. Ho entén, veritat?

—Què vol que li digui —va contestar l’inspector Huguet—. Aquestes coses no s’entenen mai.

—Doncs jo no ho veig tan difícil. És una simple qüestió de principis i de valors.

—Què vol dir amb això?

—Vull dir que en aquesta vida tots hem de tenir els nostres principis i la nostra escala de valors.

—Doncs els seus no sembla que siguin gaire sòlids.

—I tant que ho són. Ho són tant que no els he canviat mai. Jo sempre he estat fidel a la meva dona, i no és pas que m'hagin faltat oportunitats. Sóc fet d'una sola peça, jo. I només tinc una paraula. I quan la dono, tant li fa que troni com que llampegui. I un dia li vaig donar el sí a l'Alexandra i aquest sí era fins que la mort ens separés.

—I per això l'ha matat?

—En part sí, però és més complicat. No podia deixar que marxés amb ell. Em dolia que m'hagués enganyat, però d'entrada, creia que encara no era una situació irremeiable. Potser, fent un darrer esforç, encara hauríem pogut redreçar la situació. A fi de comptes, l'única persona que em sembla que ho sabia, en Tomàs, ja era mort.

—El que li preocupava, doncs, era que els altres ho sabessin?

—A vostè què li sembla? No, no era ben bé això. Però potser també. De fet, el que més em preocupava era que hagués passat el que havia passat. Em preocupava que ja res tornés a ser igual. Em preocupava com poder tornar a mirar l'Alexandra sense que el seu rostre se'm confongués amb el d'en Jacques, i amb el munt d'imatges que em voltaven pel cap. Em preocupava no poder reconèixer en ella la dona amb la qual havia compartit la major part de la meva vida. I em preocupava, sí, també em preocupava el que diria la gent si ho

sabés, com em miraria pel carrer i què xiuxiuarien a la meva esquena. I al final, tot plegat se'm va fer insuportable. Ja ho veu, inspector, potser només eren futileses, però eren les meves futileses. I em feien mal. Em feien massa mal. Ho entén, veritat?

—Em sembla que no. Per la meva professió estic avesat a veure-les de tots colors i ja gairebé res m'estranya. Ara, d'això a entendre-ho hi va un bon tros.

—Tant li fa. El que importa és que per a mi allò era insofrible. Així que crec que matar-la no va ser cap error.

—Però, què n'ha tret, de tot plegat?

—Molt més del que a primera vista li pugui semblar. Tant se val el que em passi, ara ja no hauré de patir.

POST SCRIPTUM

-AL CAP DE MOLTS ANYS-

Fa fred a Alexanderplatz i la boira de la nit engoleix la torre de la televisió de Berlín. Miro cap endavant i només veig la buidor del que em rodeja, i sento la solitud del no-res, la meva solitud. I com Marcel Proust, recordo el temps perdut. El temps perdut i el temps malaguanyat, pres de l'odi i del dolor. Han passat molts anys i ara és molta, la distància. Però no sé si tot encara serà prou. L'Alexandra és morta, en Jacques també. Hi va haver un temps, després d'assabentar-me d'aquell accident a Burkina Faso, que va acabar amb la seva vida, que me'n vaig alegrar, que vaig pensar que, a la fi, tot s'havia acabat. Però els seus fantasmes em van seguir perseguint. Em perseguien a la cel·la, al pati, als tallers, al menjador. Anés on anés, tot i que no podia anar gaire lluny, ells anaven amb mi. Sempre. Fos de dia o fos de nit. Sempre eren amb mi. Van ser molts anys; tots els que vaig passar allà. Mai me'n vaig poder alliberar. I tampoc sé si ara serà possible.

Fa fred a Alexanderplatz i no sé gaire bé, vell i cansat, què hi faig, a Berlín. Una nova ciutat, un nou país, una nova gent. Tornar a començar. Potser sí, encara que ja no em quedi gaire temps de vida, i encara que sé que fugir no és cap solució. Que cap nova ciutat canviarà el meu món interior; que cap nou país em farà oblidar; que cap nova persona em farà sentir millor. I que res ni

ningú podrà alleugerir la pena que sento. Que res ni ningú podrà esborrar el passat. Que res ni ningú em tornarà l'Alexandra.

Ara fa fred a Alexanderplatz i la boira de la nit engoleix la torre de la televisió. I jo, sol, trist i vençut, em deixo endur pels records d'un temps passat, que em pesa com una llosa. Que em pesa, que em pesa, que em pesa... Et recordo a tu i, en el record, trobo bocins de la meva vida, de la nostre vida. Van desaparèixer aquells anhels i l'alegria que donava el que tot era possible i tot era per fer. I la vida es va fer tèrbola. Els matins a ciutat, humits i bruts; les nits, fosques i tristes. Tot plegat, les restes del naufragi. Tal vegada tot ha estat el que havia de ser, tant hi fa, perquè al final el resultat ha esdevingut ben lluny dels vells somnis. Dels teus i dels meus; dels nostres. Un dia vam ser joves, vam tenir il·lusions. Ara ja ni soc jove, ni tinc il·lusions. Mai més tornarem a ser joves.

Fa fred a Alexanderplatz i sé que el que m'espera no és millor que el que he viscut. Penso en l'Alexandra. Mai vaig ser amb ella el que havia d'haver estat. I al final ho he acabat pagant. Una vegada més; com sempre. Sempre és el mateix. Un adéu dolgut i un temps desaprofitat.

Tant se val tot plegat, tant se val si res va ser com volíem. Ara ja es tard per tot.

Tinc fred; són fredes, les nits d'hivern a Berlín.

AGRAÏMENTS DE L'AUTOR

El 23-11-2007 vaig llegir al diari *Avui* un article d'en Francesc Orteu, que duia per títol "Una pàtria perduda", i que començava amb la frase: *"*Fa fred a Alexanderplatz i la boira nocturna engoleix la torre de televisió de Berlín"*.* Feia poc que jo havia tornat de Berlín, una ciutat que sempre m'ha semblat encisadora, i aquella frase em va impactar. Tant, que vaig pensar que un dia la utilitzaria en alguna de les meves obres. El meu agraïment, doncs, a Francesc Orteu, perquè la frase que surt en aquest llibre és seva.

El meu agraïment també a la Maria Lluïsa, la Mariona i l'Oriol, els primers lectors d'aquesta obra, pels seus consells i les seves crítiques que, malgrat el poc cas que els he fet, m'han ajudat a millorar-la.

Així mateix també vull agrair a en Lluís tot el cabal d'informació que m'ha proporcionat sobre Verges i a en Frederic la paciència que ha tingut per deixar-me anar fent.